Nyhedsbrev 29

KONFERENCE SØNDAG DEN 10. MARTS PÅ CHRISTIANSBORG OM

Den Nationale Handlingsplan for Mad

Vores måde at producere og forbruge mad på truer vor eksistens og fremtid. Omstillingen skal ske nu inden det er for sent, og den skal være tilbundsgående og omfattende.

Med hjælp fra en række grønne foreninger og jordbrugere har Det Fælles Bedste lavet en vision for fremtidens landbrugsproduktion og madforbrug med en Handlingsplan, der viser, hvordan vi når visionen.

Det er en folkesag at omstille. For det er vores sundhed, natur, klima og artsrigdom, ja vores fremtid, det handler om. Hvis omstillingen skal lykkes, skal brede dele af befolkningen aktivt involveres.

Du finder handlingsplanen på detfaellesbedste.dk

Søndag den 10. marts afholder vi konference på Christiansborg i Fællessalen kl. 11-17, hvor vi drøfter handlingsplanen inden den i færdig version sendes til den nye alle relevante samfundsaktører.

Deltagelse i konferencen er gratis og åben for alle, men kræver tilmelding til sekretariat@detfaellesbedste.dk mrk. "konference". NB, der er ganske få pladser tilbage.

Leder

FREMTIDENS LANDBRUG

I 2040 vil hver tredje dansker være svært overvægtig. Det vil ramme vores sundhedssystem. I 2023 er hver tredje danskers bolig truet af vand fra grundvandet, regnvandet eller havet og landbruget får svært ved at dyrke afgrøder.
I første halvdel af 2030'erne overskrider vi 1,5 grader, og dermed Tipping Points.
Vi har allerede overskredet 6 af 9 klodens grænser.

> *"Den måde vi producerer mad på her i verden, er den største enkeltårsag til, at vi har overskredet de planetære grænser. Det er den største enkelte trussel mod stabiliteten for vores klode og vores livgivende funktioner, fra ferskvand, bestøvere og jords sundhed til nedbørsgenerering og luft- og vandkvalitet. Fødevareproduktionen bringer vores fremtid i fare. Landbrugssektoren er så stor, at den udgør en global forandringskraft på Jorden."*[1]

Overalt i verden er der nye landbrugsbevægelser, som forsøger at producere mad på måder, der ikke ødelægger naturen. De sidste årtier er der spiret en sådan bevægelse frem i Danmark. At dyrke jorden regenerativt er blevet en bevægelse. Regenerativ betyder at genopbygge. Hvor bæredygtighed er at bevare det bestående, betyder regenerativt, at man aktivt genopbygger det, der er gået tabt, ud fra en erkendelse af, at mulden, vandet og vores økosystemer har brug for at blive genopbygget.

Permakulturlandbrug, der bruger naturen som model for nye dyrkningssystemer, er en del af denne bevægelse, formentlig den mest konsekvente del heraf. Permakultur betyder vedvarende kultur. Altså et landbrug, et byggeri, en industri eller et samfundssystem som kan leve permanent uden at ødelægge sit eget naturgrundlag. I lyset af, at alle hidtidige landbrugskulturer har efterladt sig ørkener og nedbrudt natur - og at dansk landbrug er godt på vej til at gøre det samme - er det erfaringer, der kan blive helt afgørende for kloden og for os.

Hvis vi skal håndtere de voldsomme klimaforandringer, biodiversitetskrisen og samtidig sikre madsuveræniteten skal vi alle sammen involveres i landbrugets videre skæbne. Vi skal så at sige alle sammen blive "gårdejere" og knyttes til landbruget gennem investeringer og dét at dyrke jorden i pagt med naturen. Vi skal dyrke jorden mange steder - også der hvor vi ikke har tradition for at dyrke, i parcelhushaver, i fælleshaver i og omkring byerne.

Fremtidens landbrug skal, hvis det skal have legitimitet og resonans hos befolkningen, følge naturvidenskabens fakta og være med til at forøge biodiversiteten og optaget af CO2 i jorden markant. Vi skal opbygge et landbrug med en resilient jord, der kan modstå fremtidens ekstreme vej, som allerede nu truer det konventionelle landbrug.

Det kræver at vi går fra den uholdbare klodebelastende produktion af kød til produktion af plantebaseret mad. Fra foder til føde. Produktion af planter er omkring 10 gange mere energieffektiv end kødproduktion, og samme

[1] *Johan Rockstrøm og Owen Gaffney: Klodens Grænser", Informations Forlag 2022, s. 130*

mængde madenergi kan derfor produceres på et langt mindre areal.

Omstillingen kræver samtidig helt nye dyrkningsformer, som arbejder *med* naturen i stedet for *mod* den. Dyrkningsformer, hvor vi opgiver kemien der er gift for livet, både i og over jorden. Opgiver de enorme maskiner der ødelægger muldjorden med jordpakning, monokulturen der udpiner muldlaget, pløjningen som skader næringsforbindelser og forøger udledningen af drivhusgasser.

Og ikke mindst kræver omstillingen, at vi skaber andre økonomiske rammer for produktionen, som gør det muligt - *og* økonomisk set både nødvendigt og realistisk - at dyrke ud fra hensyn til klode, klima, sundhed og dyrevelfærd. Det er ikke muligt i vores nuværende økonomiske system. En forsættelse af markedsøkonomien med global priskonkurrence, hvor alting styres af penge og større globale selskaber uden hensyn til demokrati og klima er at bede om katastrofer i fuld skala.

Den nye økonomi kræver, at vi ændrer lovgivningen. Fx ved at skabe fonde der kan opkøbe jord, gøre store dele af befolkningen til medejere, udstykke jorden til klimavenlig dyrkning og delagtiggøre flest mulig i at dyrke den regenerativt. Vi ved i dag, at hele landbruget skal omstilles, og at dets dyrkningsformer skal revideres grundlæggende, hvis vi vil have en kinamands chance for en fremtid, der er værd at leve i.

Hvis vi skal kunne producere fremtidens mad ud fra hensynet til befolkningens sundhed og klodens bæredygtighed skal vi indlægge nye værdier i madproduktionen. Den skal genopbygge naturen, befolkningen skal have demokratisk indflydelse og vi skal producere sund, klimavenlig mad. Stop for fastfood og mad der er fyldt med gift.

Sådanne initiativer eksisterer allerede i dag, fx *Andelsgaarde* der dyrker jorden regenerativt, udelukkende plantebaseret og giver op mod 50% af jorden tilbage til naturen for at øge biodiversiteten. Og der er mange andre tilsvarende initiativer. Men hvis det skal have effekt og kunne skabe de nødvendige forandringer, skal vi skabe volumen bag dem, så det bliver det gængse, bliver mainstream. Og vi skal inddrage befolkningen i dette, så vi får indflydelse på vores egen mad og opnår madsuverænitet, Det har vi ikke i dag, selvom det kan se sådan ud, når man kigger på supermarkedernes bugnende hylder. Men det er ikke os, der afgør, hvor meget gift, der er i maden, eller hvor meget regnskov, det har kostet at producere den. Eller afgør om den mad vi spiser ødelægger klimaet og destruerer flere arter og økosystemer.

Med udsigterne til en hastigt accelererende klimakrise og megakriser for muld, vand, biodiversitet er det nødvendigt at begynde at producere mad regenerativt og dyrke den mange steder i samfundet.

Skabe *skovområder* med dyrkning af mad. Etablere *skolehaver,* hvor børn og unge lærer at dyrke mad. Indrette *lokal dyrkning* for en landsby, et bykvarter, et geografisk område, hvor jorden dyrkes af jordbrugsuddannede ansatte eller grupper af frivillige. Det bliver nødvendigt at indrette et stort antal parcelhushaver som *permahaver*. At etablere regenerative *fælleshaver* og *urban farming* i og omkring byerne alle de steder, hvor det er muligt i fx parker, på kommunens jorde og kirkernes arealer. Genaktivere *kolonihaverne* som spisekammer. Det skal ske samtidig med, at vi skaber et *diverst landbrug* med en produktion, der holder sig inden for de planetære grænser, og består af mange varierende størrelser, herunder mange små og arbejdsintensive produktioner.

Hensynet til klodens grænser kræver et helt andet fødevaresystem, hvor ikke bare produktionen omlægges radikalt, men også hele omsætningsleddet med detailhandelen gentænkes. *Supermarkeder* skal indrettes efter fremtidens udfordringer. *Fødevarefællesskaber* skal involvere befolkningen i at skabe koblinger mellem producenter og forbrugere af fremtidens mad*. Madklubber* skal involvere befolkningen i at

omstille madvaner. Effektive *markedsføringskampagner* skal hjælpe os alle til at forstå mulighederne og perspektiverne i dette. Vi skal tænke lokalt, dyrke jorden i sæson og bringe forbrugerne langt tættere på landbruget.

Forbrugerne involveres, så det bliver normalt at ens kost er plantebaseret. Vi skal nå derhen, hvor mainstream omstiller sine madvaner. For det giver ikke mening at omstille produktionen og detailleddet, hvis ikke forbrugerne omstiller madvaner. Det hele skal hænge sammen.

Det er et kæmpe folkeoplysningsarbejde, der forestår. Lige så meget det handler om den fysiske genopretning af natur og omlægning til regenerativ og permakulturel madproduktion, lige så meget handler det om et i historik perspektiv set unikt stykke demokratisk og politisk arbejde. En mental omstilling af vores måder at tænke landbrug, mad og spisevaner på. En omstilling fra inaktive forbrugere til aktivt involverede borgere. Fra en form for demokrati, til en anden, et deltagerdemokrati.

Det er et kæmpearbejde, hvor befolkningen gennem borgerdrevne omstillinger i lokale fællesskaber går med i et fælles ansvar for at skabe fremtidens mad. Hvor en stærk folkelig bevægelse gennemfører omfattende statslige reformer og lovgivninger, som skaber de rette og nødvendige betingelser for fremtidens landbrug.

Derfor handler denne handlingsplan ikke alene om landbruget, og hvad Folketing og stat kan gennemføre af lovreformer for at skabe et landbrug inden for planetens grænser. Det handler også, hvad de øvrige vigtige aktører i samfundet kan gøre: Hvad kommunerne kan gøre. Hvad borgerne kan gøre. Hvad detailhandelen kan gøre. Hvad forskningen og landbrugsuddannelserne kan gøre.

Omstillingen handler om at få alle samfundets kræfter med i en fælles proces. Ellers vil det ikke lykkes.

Det er ikke realistisk, vil mange sige. Danskerne vil ikke ændre madvaner. Landbruget vil ikke omstille. Politikerne tør ikke gennemføre reformer. Bankerne vil ikke låne. EU vil ikke acceptere. Osv. Men hvad der er realistisk i dag, anno 2024, er ikke det samme som, hvad der er realistisk inden for en kortere tidshorisont. De store megakriser vil tvinge os til at handle omgående og i hidtil uhørt skala.

Wall Street krakket i 1929 og årene derefter viste, hvad der kan lade sig gøre, når et samfund begynder at bryde sammen. På få år gik USA fra en optimistisk højkonjunktur til dyb lavkonjunktur. USA's nationalprodukt faldt med en tredjedel fra 1929 til 1932. Verdenshandelen var nærmest stoppet, arbejdsløsheden voksede så hver fjerde stod uden job i 1932, og købekraften faldt voldsomt. Skatterne steg fra 20% til næsten 80%. De republikanske præsidenters forestillinger om, at markedskræfterne var selvregulerende, stod i klar modsætning til realiteterne.

Sådan var situationen indtil præsident Franklin D. Roosevelt som nyvalgt præsident i 1933 iværksatte *New Deal*, en sværm af reformlove, økonomiske hjælpeprogrammer og projekter der skulle genoprette økonomien. Tilsammen blev de kaldt for *"New Deal",* et økonomisk og socialt reformprogram, der skulle bringe - og langt hen lykkedes med at bringe - USA ud af Depressionen. Projektet omfattede bl.a. støtte til landbruget og igangsættelse af offentlige arbejder til bekæmpelse af arbejdsløsheden.

Det samme gentog sig i langt større skala nogle få år senere, da USA i slutningen af 1941 gik inden i anden verdenskrig. På ganske få måneder omstillede man hele USA's markedsøkonomi til en krigsøkonomi, hvor alting blev indrettet efter det overordnede formål at kunne håndtere krigen.

Sådan er vi nu nødt til at tænke stort for i løbet af ganske få år at håndtere klimakriserne. Med verdenskrigen som ramme var den amerikanske befolknings forståelse givet, og med forståelsen fulgte villigheden og dermed evnen til at handle radikalt. Den forståelse skal vi skabe omkring landbrugets omstilling.

Roosevelt blev kendt for at sige: ***"The only thing we have to fear is fear itself".*** Det er vores egen angst, der gør os handlingslammede og gør, at vi ikke handler eller ikke handler hensigtsmæssigt. Vi tror ikke, at det er muligt, og så sker intet. Men hvis først vi overvinder angsten, kan vi handle hensigtsmæssigt med passende radikalitet og omfang.

Det er dét politiske mod, vi har brug for i disse år.

"Et lands tilstand kan være så meget på afveje, at det er nødvendigt, at befolkningen træder i karakter, tager ansvar og definerer fremtiden"

Handlingsplanen er en vision for et fremtidigt landbrug, der holder sig inden for de planetære grænser. Den er samtidig en Handlingsplan, som viser hvordan vi når visionen. Nemlig gennem den lange række af store og omfattende reformforslag, som gør det muligt at omstille vores nuværende landbrug.

Handlingsplanen er et udkast. Vi håber med konferencen 10. marts 2024 på Christiansborg at kunne få kommentarer, forslag og input, som kan styrke den og kvalificere den. Derefter sammenskriver vi det hele ud fra kommentarer og input og udsender den færdige handlingsplan til samtlige medlemmer af den nye landbrugsbevægelse og jordbrug, til Folketinget og samtlige politiske partier, til landets byråd og forvaltninger, landbrugets organisationer, universiteter og tænketanke, fagbevægelsen samt en lang række ngo'er inden for feltet.

Den kommer i en kortere version på 20-25 sider med link til den lange version og en ultrakort version på 5 sider.

Marts 2024
Niels Aagaard,
formand for foreningen Det Fælles Bedste

Opslag fra Facebook

Dyrkningsformer

Af Niels Aagaard og Jonas Munch – Det Fælles Bedste

Om landbrugets dyrkningsformer skriver i den Nationale Handlingsplan for Mad:

”Vi skal overgå fra et landbrug der ødelægger vores natur og klima til et landbrug, der arbejder med naturen. Det kræver nye dyrkningsformer, hvor vi opgiver kemien og det industrielle landbrugs monokultur, og giver plads til de dyrkningsformer som aktive jordbrugere over hele verden har udviklet gennem de sidste 50 år.” – Den nationale handlingsplan for mad, s. 81

Sådan skriver vi i den Nationale Handlingsplan For Mad. Det er en vision for en samlet omstilling af produktionen, distributionen og forbruget af mad og fødevarer, og for et landbrug der er klimavenligt. Det er afgørende, at landbruget dropper klimabelastende dyrkningsformer, og bliver regenerativt. For, som vi skriver, har de ”nuværende dyrkningsformer (…) voldsomme klima- og miljøskadelige effekter, som ikke længere kan tolereres af hensyn til landets sikkerhed og fremtidige generationer.”

Ved at blive regenerativt og omstille til permakulturlandbrug, forpligter landbruget sig på dyrkningsformer, ”der lagrer kulstof, gør jorden og madproduktionen modstandsdygtig over for klimakriser (resiliens), samtidig med at den øger biodiversitet og skaber plads til mere natur.”

Er du nysgerrig på, hvad permakultur og et regenerativt landbrug i fremtiden vil sige? Tjek vores handlingsplan ud på vores hjemmeside.

På søndag d. 10. marts kl. 11-17 drøfter vi handlingsplanen med andre grønne organisationer på Christianborg. Der er få pladser tilbage, så skynd dig at få dig tilmeldt på mail sekretariat@detfaellesbedste.dk. Du finder også vores facebook-begivenhed på vores facebook, hvor du kan læse mere om begivenheden.

Vi glæder os til at se dig der!

Madsuverænitet

Af Niels Aagaard og Jonas Munch – Det Fælles Bedste

”I 2020’erne er jorden ejet af ganske få (0,6%), og agroindustrien er centraliseret i en række store, ofte globale, selskaber, med monopollignende indflydelse på de enkelte led og de enkelte produkter i madens ofte lange værdikæder” – Den Nationale Handlingsplan for Mad (side 28) ….

Siden 2015 har udenlandske kapitalfonde kunnet opkøbe dansk landbrugsjord efter en lov gennemført af S-regeringen.
Det offentlige har ingen kontrol med, hvor meget landbrug der opkøbes, men vi kan se at store kapitalfonde – heriblandt mange udenlandske - er i gang med at investere i dansk jord. Almindelig landbrugsjord er blevet en global handelsvare, som store økonomier spekulerer i. Enten for at opnå kortsigtede gevinster ved

spekulation i udviklingen på jordpriser, eller for at have jord, når dét bliver en mangelvare i fremtidens verden.

”Et lands befolkning mister kontrollen med landets jord - og dermed dets grundlag for madproduktion - når jord handles internationalt. Mulighederne for at bevare en grundlæggende form for madsuverænitet aftager derfor i takt med at en sådan handel vinder stigende udbredelse” - (side 41) ….

”- ’Madsuverænitet’ betyder at have kontrol med maden. At kunne være sikker på, at der er nok af den (fødevaresikkerhed). At maden er sund og af ordentlig kvalitet. At vi har mulighed for at købe den (ift. priser, tilgængelighed m.m.) og har indflydelse på hvordan den produceres og distribueres - og til hvem. I disse år er Danmark ved at miste kontrollen med vores jord og vores mad.” - (side 38) ….

”I *Den Nationale Handlingsplan for Mad* præsenterer vi en alternativ vision for ejerskabet over landet i Danmark: ”Fremtidens ejerformer decentraliseres, lokaliseres og udbredes i befolkningen, så fremtidens landbrug i 2040 har mange ejerformer: Fælleseje og privateje, sammenhængende kooperative værdikæder, fondseje, andelsgårde etc. Kapitalfonde har ikke længere mulighed for at eje jord” - (side 28)

Er du interesseret i at læse Handlingsplanen kan du finde den på vores hjemmeside detfaellesbedste.dk, https://detfaellesbedste.dk/konference-10-marts/

På søndag d. 10. marts kl. 11-17 stimler Det Fælles Bedste og andre grønne organisationer sammen på Christiansborg for at drøfte Handlingsplanens vision. Vil du være med til at drøfte ejerskab over land i Danmark? Så skynd dig at melde dig til på sekretariat@detfaellesbedste.dk – der er få pladser tilbage!

Vi ses!

VI ER VED AT MISTE KONTROLLEN MED VORES EGEN MAD

Af Niels Aagaard, fmd. Det Fælles Bedste

I disse år er Danmark ved at miste kontrollen med vores jord og vores mad. Konsekvensen er, at vi mister muligheden for at bestemme over madproduktionen - mister vores madsuverænitet - og vi mister sikkerheden for at der er mad nok og af ordentlig kvalitet. Der er mange årsager til det, bl.a. følgende:

JORDEN FORSVINDER

Måden vi dyrker jorden på, nedbryder og udpiner mulden. Miljøgifte, kunstgødning og brugen af tunge maskiner skaber jordpakning, mulderosion og muldflugt. Herved ødelægger vi selve grundlaget for at producere vores mad i fremtiden, eftersom mulden er dén frugtbare del af jordens overflade, hvori planter og alt liv kan gro.
Store dele af Danmark og af klodens muld er truet af erosion. Klimaforandringer forværrer det, fordi jorden udtørrer under tørke eller oversvømmes ved vedvarende massiv regn.

EJERSKABET SAMLES PÅ FÆRRE HÆNDER

I 1950 var der 200.000 landbrug, i dag er der 8.500 heltidslandbrug. Der er sket en voldsom koncentration af ejerskab, så det i dag er 0,6% af befolkningen, der ejer og kontrollerer de 61% af al dansk jord, som anvendes til landbrug. Ganske få ejer rigtig meget. Disse få vælger for øjeblikket, at 80% af jorden skal bruges til kødproduktion. Og fordi de har en meget stærk organisation, Landbrug & Fødevare henholdsvis Bæredygtigt Landbrug, så kan de indtil videre gennemtvinge deres ønsker.

Staten har hjulpet med at deregulere handel med landbrugsjord. Takket være S-regeringen i 2015 kan kapitalfonde og aktieselskaber, også udenlandske, i dag opkøbe dansk landbrugsjord. Og eftersom halvdelen af alle danske landmænd går på pension inden for de næste 10 år, så risikerer vi at ejerskabet til dansk jord forsvinder til store globale selskaber, der spekulerer i stigende jordpriser, fordi jord og mad bliver en mangelvare.

DET ØKONOMISKE SYSTEM MINDSKER VORES INDFLYDELSE

Stærke økonomiske kræfter i landbruget og biotekindustrien arbejder for indførelse af en ny form for GMO (genmodificerede organismer), som ikke skal risikovurderes og godkendes inden de må sælges i EU. NGT hedder de nye såkaldt genomiske teknikker, hvor man må ændre op til 20 gener uden at skulle risikovurderes og godkendes.

Hvis det indføres, betyder det, at varerne ikke længere skal mærkes. Forbrugerne mister hermed muligheden for at se hvilke madvarer, der er genmodificeret. Man kan heller ikke spore de nye gmo'er i landskabet, hvis de begynder at brede sig invasivt.

I disse år er *biotekindustrien* ved at spille en stadig større rolle i det traditionelle landbrug. Sådan er dansk landbrug ved at ændre sig, baseret på de ønsker industriens store selskaber har.

Svineindustrien skal give biogas til vores energisystemer, selvom det er voldsomt skadeligt for biodiversitet, miljø og klima og fastbinder os til at producere svin.

Fastfood-industrien ønsker 'kultiveret' kød, dvs. noget der er fremavlet med muskelceller og fedt fra køer.

Finanssektoren er i stigende grad gået ind i global handel med jord og fødevarer. Resultat er en "finansialisering", hvor priserne er et resultat af spekulation og ikke et udtryk for, fx hvor meget der produceres og i hvilken kvalitet.

Energisektoren og -industrien er interesseret i at kunne koble biogas fra svineproduktionen sammen med naturgas fra Nordsøen og sende det som 'grøn' energi gennem store rørledninger rundt til industrier og virksomheder i Danmark. Det er fx det der er sket med *Nordic Sugar* på Lolland og Falster, hvor man tapper naturgas fra Baltic Pipe på Sydsjælland og sender en nyt rørledning med en blanding af biogas og fossilgas videre ud til de to sukkerfabrikker.

Ejerskabet til jorden, landbruget og fødevareproduktionen samles i disse år på ganske få hænder, som i stigende grad tilhører international kapital og stadig færre, megastore ofte globale ejere. Andre dele af industrien og Dansk Industri finder i stigende grad sammen med landbruget og danner fælles front for en kemisk, teknisk og bioteknisk videreudvikling af landbruget.

Det betyder, at stadig større grupper ikke længere vil have råd til at købe tilstrækkelig og ordentlig sund mad, bl.a. pga. den ulighed vi har. I dag angår det omkring 6-8% af den danske befolkning pga. den ulighed, vi har i Danmark. Det vil forværres og på verdensplan vil fattige lande opleve ikke længere have råd til mad som følge af stigende fødevarepriser. Det gjaldt fx de omtrent 350 millioner sultende på Afrikas Horn, som led under hungersnøden i 2022 og 2023.

ET ANDET LANDBRUG - ET DEMOKRATISK LANDBRUG INDEN FOR KLODENS GRÆNSER

Hvis vi vil undgå at blive gidsler i et sådant dystopisk landbrug på kollisionskurs med kloden, er vi nødt til at tilrettelægge en økonomi, der tillader demokratisk kontrol med landbruget, og hvor al madproduktion og -forbrug er indrettet på at overholde det, kloden kan bære.

Det kan lade sig gøre. Fx ved at skabe fonde, der opkøber og udstykker jorden til klimavenlig dyrkning. Ved at etablere andelsgaarde. Omlægge vores landbrugsproduktion og opbygge en madens doughnutøkonomi og meget andet.

I "Den Nationale Handlingsplan for Mad" kommer foreningen Det Fælles Bedste med en lang række af politiske reformforslag, som viser hvordan vi kan omstille til et landbrug, der overholder de planetære grænser og tillader befolkningens indflydelse.

Se planen her.
og en ultrakort version her

Den 10. marts afholder vi konference på Christiansborg om det. Der er 148 pladser og p.t. 132 tilmeldte. Begivenhed https://fb.me/e/4HbKZQyzf - tilmelding til sekretariat@detfaellesbedste.dk mrk. "konference".

Fremtidens landbrug:

Af Niels Aagaard og Jonas Munch – Det Fælles Bedste

”Landbruget er den største enkeltudleder af CO2 i verden (30%) og i Danmark (35%). Men ved at omlægge til andre dyrkningsformer, til klima- og biodiversitetsvenlige regenerative henholdsvis permakulturelle jordbrug har landbruget potentiale til at blive den største CO2-absorberende faktor. Og derved gå fra at være et altoverskyggende samfundsmæssigt problem, hvor 61% af vores land står for en økonomisk set urentabel produktion, der udleder 35% af al vores CO2, til at være en helt afgørende del af klimaløsningerne. Hvis landbruget fortsætter som nu, vil erhvervet til gengæld allerede i 2035 stå for 50% af al danske udledninger.” – Den Nationale Handlingsplan for Mad, s. 18

Sådan skriver vi i den Nationale Handlingsplan for Mad. Det er afgørende at omstille landbruget for at vi kan få masser af bæredygtig og klimavenlig mad på spisebordet, og for at redde en falmende natur.

Fremtidens landbrug skal i stedet være et ” bæredygtigt jordbrug, der systematisk opbygger mulden, som fastholder og anvender regnvandet, understøtter biodiversiteten, absorberer CO2 og formår at skabe balance i vore økosystemer samtidig med, at man producerer sund mad. Det er ikke bare en nødvendighed, det er også en reel mulighed”, som vi også skriver.

I Den Nationale Handlingsplan fremfører vi, hvad vi anskuer, som veje landbruget kan imødekomme sine udfordringer, og blive fuldstændigt klimavenligt. Det er også en plan for, hvordan vi som samfund omstiller alle sektorer af fødevareindustrien. Landbruget kan være løsningen. Men for at være det, skal den omstille.

Er du interesseret i at læse Handlingsplanen kan du finde den på vores hjemmeside detfaellesbedste.dk.

På søndag d. 10. marts kl. 11-17 stimler Det Fælles Bedste og andre grønne organisationer sammen på Christiansborg for at drøfte Handlingsplanens vision. Vil du være med til at drøfte fremtidens landbrug? Så skynd dig at melde dig til på sekretariat@detfaellesbedste.dk – der er få pladser tilbage! Vi ses!

PROGRAMMET FOR KONFERENCEN 10. MARTS PÅ CHRISTIANSBORG

Alle tidligere landbrugskulturer har efterladt sig ørkener og nedbrudt natur. Dansk landbrug er godt på vej til at gøre det samme. Det er tid til at omstille, for ingen – heller ikke landbruget – kan være tjent med at fortsætte som nu.

LANDBRUGET er i gang med at slå havet og vores indre farvande ihjel. Forgifte vores drikkevand. Er den største årsag bag biodiversitets- og klimakrisen. Maden vi spiser er usund og fyldt med gifte og fastfood forbruget er frontløber i det.

Rester af tungmetaller fra svinefoder hældes som gylle ud over vores marker og indgår i vores mad. Kødproduktionen er årsag til, at vi fælder vital regnskov i Latinamerika. En ny slags GMO'er på vej ind i vores fødevarer uden at vi kender konsekvenserne.

Det nuværende landbrug har få ansatte, ca. 40.000 hvoraf de fleste er lavtlønnede østeuropæere. Dagens landbrug tjener få penge og har en BNP-andel på 2%.
Kun 0,6% af befolkningen ejer og bestemmer over 61% af Danmarks samlede areal. EU's landbrugsstøtte fremmer en yderigere centralisering til færre og større brug. Halvdelen af alle landmænd skal pensioneres inden for de næste 10 år, så vi risikerer at udenlandske kapitalfonde overtager vores landbrugsjord. Men:

LANDBRUGET har potentiale til at blive den vigtigste faktor bag løsningen af klima- og miljøkriser. Derfor er det en folkesag at omstille landbruget. Overalt i verden er der nye landbrugsbevægelser, som forsøger at producere mad på måder, der ikke ødelægger naturen.
Det handler denne konference om.

PROGRAM

11:00 - Velkomst *ved Torsten Gejl fra Alternativet & Det Fælles Bedste*
11:10 - Første runde med oplæg:

- Kristian Sloth, journalist, debattør og foredragsholder
- Esben Schultz og Mira Illeris, Foreningen Permakultur Danmark
- Rasmus Willig, Foreningen Andelsgaarde og leder af Suhrs Højskole
- Nanna Clifforth, NOAH

12:10 - Pause med medbragt mad og drikke, te og kaffe
12:45 - Anden runde med oplæg:

- Christian Fromberg / Helene Hansen, Greenpeace
- Ole Færgemann, Frie Bønder Levende Land
- Maria Andersen, Foreningen Regenerativt Jordbrug
- Niels Aagaard, Det Fælles Bedste

13.45 - Kaffepause
14.00 - Gruppearbejde
15.15 - Kort fra grupperne
15.45 - Afsluttende debat
16.15 - Fælles udtalelse om omstillingen til fremtidens landbrug
16.30 - 17.00 - Afslutning

EN NY HUSMANDSBEVÆGELSE - DEN REGENERATIVE JORDBRUGER

Projekt **BOSÆT LANDDISTRIKTERNE** skal opnå 500 stemmer inden 29. februar.

Vi er her torsdag aften oppe på 414 stemmer - så 86 stemmer mere og vi er med i ansøgerfeltet hos Underværker.
Gå ind på https://undervaerker.dk/udforsk/2024/bosaet-landdistrikterne og stem på projektet, hvis du begejstres over mulighederne og perspektiverne. Del gerne til alle vennerne 💚

Ideen er at skabe bæredygtige bomuligheder i de gamle husmandshuse fra 1920-34, som lige nu forfalder og bliver revet ned af kommunerne på Lolland-Falster. Projektet vil bosætte landdistrikterne i stedet for at affolke dem og sætte gang i en ny husmandsbevægelse - Den Regenerative Jordbruger. Husene skal energirenoveres med biomaterialer og jorden og deres haver skal dyrkes regenerativt. Der skabes historie.

Mit eget gamle husmandshus fra 1921 skal energirenoveres med bæredygtige biomaterialer og indrettes som et center for vidensdeling og et udstillingssted for bæredygtig energirenovering af de gamle husmandshuse, som der er mange af på Lolland-Falster.

Men det skal også fungere som et center, der skal danne netværk og udvikle en ny husmandsbevægelse. Centeret vil arbejde for at realisere:

Dalby Planen - "en plan for at få flere danskere til at engagere sig i jordbrug, husdyrhold og lokal fødevareproduktion".

Planen udkaster en **fiktiv** ide om at opkøbe en gård på 600 HA og gå tilbage til den oprindelige udstykning af husmandsbrug, som genetableres og udstykkes:

"Dalby er en af den slags landsbyer, som har huset 30 aktive landbrug i 1950'erne, men hvor al den dyrkbare jord, i alt 600 hektar, er opkøbt af én enkelt gård, Bakkegården. Resten af området er beboet af nogle få ældre indbyggere, og mange huse og bygninger står efterhånden tomme. År for år bliver landsbyen og dets opland mere og mere affolket". Denne plan kunne blive til virkelighed.

Der er et alternativ til reinvesteringen af indtægterne fra landbrugets CO2 afgifter. Det hedder DALBYPLANEN."

Ulla Munksgaard

I *"Den Nationale Handlingsplan for Mad"* kan du læse meget mere om blandt andet Dalbyplanen, se https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2024/01/DEN-NATIONALE-HANDLINGSPLAN_13.pdf

Vi afholder konferencen om planen den 10. marts på Christiansborg, se https://fb.me/e/4HbKZQyzf

https://gylle.dk/vi-maa-indse-at-kloden-ikke-kan-reddes-til-udsalgspris/

Vi må indse, at kloden ikke kan reddes til udsalgspris

6. marts 2024
Kjeld Hansen

Nyheden var ellers så god, dengang alle butikskæderne besluttede at udfase de giftsprøjtede bananer, men nu er de atter tilbage i butikker som Salling og Rema1000. Kilde Greenupdate

I et debatindlæg på Altinget.dk skriver Thomas Roland, CSR-chef, Coop Danmark, om den evige priskrig og miljøet. Med forfatterens tilladelse bringer vi nogle uddrag. Hele indlægget kan læses her.

Thomas Roland, Coop

I mange år har vi hørt, at danske forbrugere ikke er interesseret i at betale for deres mad. Den andel af budgettet, vi bruger på fødevarer, er blandt de laveste i verden, og andelen, som købes i discountbutikker, er nok den højeste.

Det har altid undret mig, for hvem er ikke interesseret i, hvad man putter i munden, eller hvordan det er produceret?

Thomas Roland fortæller derefter succeshistorien om de økologiske bananer, der nu trues af priskrig…

Bagsiden er selvfølgelig, at hver gang, vi sparer en halvtredsøre, bidrager vi til at lukke et supermarked, slå to landbrug sammen til ét større eller udnytte en arbejder i bananplantagen et øjeblik længere. Vi ser det bare ikke.

Det er dog en fejl at give forbrugerne skylden for det evige tilbudsræs.

Det er ikke dem, der har bedt om, at flere dyr aldrig kommer ud, at levende hegn må vige pladsen for effektive monokulturer, eller at bananer til det danske marked igen produceres konventionelt.

Det er en konsekvens af markedsøkonomien, som taget ud af den økonomiske lærebog.

(…)

Thomas Roland tvivler ikke på nødvendigheden af klimahandling, men han mener, vi skal se i øjnene, at den kommer til at koste på forbrugerpriserne. Foto: Facebook

Thomas Roland omtaler derefter de tre modeller til klimaregulering af landbruget, som han finder nødvendig, men ikke gratis. Han mener, at anbefalingen er entydig og konsekvensen ligeså: Priserne vil stige som følge af den regulering, som skal bringe klimaaftrykket ned. Ifølge ham er der ingen vej udenom:

Hvis vi en dag også beslutter at give naturen bedre plads, koster det endnu mere

Vi kan ganske enkelt ikke beskytte mere natur eller spare flere naturressourcer uden at sætte prisen op og reducere vores produktion. Men det hører jeg endnu ikke mange sige højt.

Vi bliver både som borgere og som forbrugere let efterladt med det indtryk, at den grønne omstilling er gratis, kan klares ad teknologiens vej, og at vi kan bevare vores konkurrencekraft samtidig med, at vi omstiller.

Men det er ikke sandt, særligt ikke når det gælder vores fødevarer.

I virkeligheden er både forbrugere, detailhandel, landmænd og politikere nødt til at erkende, at vi ikke kan redde kloden til udsalgspris.

https://www.altinget.dk/artikel/coop-chef-kloden-kan-ikke-reddes-til-udsalgspris
Altinget marts 2024 - Kommentar af Thomas Roland CSR-chef, Coop Danmark

Vi må indse, at kloden ikke kan reddes til udsalgspris

Vores politikere har lige fået tre modeller til klimaregulering af landbruget, og anbefalingen er entydig. Priserne vil stige på fødevarer, og det bliver forbrugere, landmænd, detailhandlen og politikere nødt til at erkende, skriver CSR-chef i Coop, Thomas Roland.
Vi kan ganske enkelt ikke beskytte mere natur eller spare flere naturressourcer uden at sætte prisen op og reducere vores produktion, skriver Thomas Roland.

Thomas Roland - CSR-chef, Coop Danmark

I mange år har vi hørt, at danske forbrugere ikke er interesseret i at betale for deres mad. Den andel af budgettet, vi bruger på fødevarer, er blandt de laveste i verden, og andelen, som købes i discountbutikker, er nok den højeste.

Det har altid undret mig, for hvem er ikke interesseret i, hvad man putter i munden, eller hvordan det er produceret?

Forleden sad jeg med en af vores økologiske bananer i hånden. Vi sælger den til tre kroner. Men jeg tror ikke, at mange kunder i det

daglige reflekterer over, hvad de tre kroner rent faktisk betaler.

Banansorter udvikles hele tiden, så de forbliver resistente mod nogle af de svampesygdomme, som ellers let rammer produktionen.

Planterne opformeres, stiklinger udplantes, gødes og vandes. I løbet af et til to år kan der høstes bananer op til et par gange.

Klasen plukkes grøn og fuld af stivelse. Den vaskes, tørres og pakkes med håndkraft, køles og sejles over Atlanterhavet i en container. Vel ankommet skal den modnes og stivelsen omdannes til sukker. Det kræver en nøjagtig kontrol af temperatur og fugtighed, så bananerne ikke modner for hurtigt eller revner undervejs.

Samtidig skal vi forudsige, hvor mange bananer, der bliver solgt, så der ikke modnes for mange, og vores butikker kan få leveret netop det antal, der bliver solgt hver eneste dag. Vi sælger dem både i frit valg og i bundter. Madspildet skal holdes nede.

Vi har brug for en folkebevægelse imod for billige priser. *Thomas Roland, Chef for ansvarlighed og kvalitet, Coop*

I snit kasserer vi dog fem bananer om dagen per butik. Endelig skal bananens pris være med til at betale butikkens husleje, medarbejdernes løn, lys og varme og transporten undervejs.

Og så er alle vores bananer endda økologiske, dyrket uden de mange pesticider, som ellers i stor stil findes som rester i de fleste konventionelle bananer - og sikkert også i plantagearbejdernes arbejdsmiljø.

Tænk dig, alt det får du for kun tre kroner. Med moms.

Nu har konkurrerende butikskæder genindført de konventionelle bananer og prøver at få kunderne til at skifte butik for at spare 50 øre.

Hvad vi har brug for, er en folkebevægelse imod for billige priser. Bag hver eneste af vores 10.000 varer findes en fortælling, der ligner bananens. Så i stedet for at købe billigst muligt i den tro, at vi så bliver "mindst snydt", burde vi alle tænke over, hvad vi i grunden helst vil have. For de billigste priser har en konsekvens.

Bagsiden er selvfølgelig, at hver gang, vi sparer en halvtredsøre, bidrager vi til at lukke et supermarked, slå to landbrug sammen til ét større eller udnytte en arbejder i bananplantagen et øjeblik længere. Vi ser det bare ikke.

Det er dog en fejl at give forbrugerne skylden for det evige tilbudsræs.

Det er ikke dem, der har bedt om, at flere dyr aldrig kommer ud, at levende hegn må vige pladsen for effektive monokulturer, eller at bananer til det danske marked igen produceres konventionelt.

Det er en konsekvens af markedsøkonomien, som taget ud af den økonomiske lærebog.

Landmænd konkurrerer med landmænd og supermarkeder med supermarkeder, mens deres kunder formentlig tror, at alt kan fås billigere uden nævneværdige konsekvenser for arbejdsmiljø, dyrevelfærd eller natur.

Markedskræfterne kan selvfølgelig ikke sættes ud af kraft, og det er heller ikke mit ærinde. Men de skal styres bedre, hvis vi skal sikre en bæredygtig fødevareforsyning i fremtiden.

Vores beslutningstagere har lige fået præsenteret tre modeller til klimaregulering af landbruget og senest har også Klimarådet meldt sig i koret.

”I virkeligheden er både forbrugere, detailhandel, landmænd og politikere nødt til at erkende, at vi ikke kan redde kloden til udsalgspris” *Thomas Roland, Chef for ansvarlighed og kvalitet, Coop*

Anbefalingen er entydig og konsekvensen ligeså: Priserne vil stige som følge af den regulering, som skal bringe klimaaftrykket ned.

Hvis vi en dag også beslutter at give naturen bedre plads, koster det endnu mere.

Vi kan ganske enkelt ikke beskytte mere natur eller spare flere naturressourcer uden at sætte prisen op og reducere vores produktion. Men det hører jeg endnu ikke mange sige højt.

Vi bliver både som borgere og som forbrugere let efterladt med det indtryk, at den grønne omstilling er gratis, kan klares ad teknologiens vej, og at vi kan bevare vores konkurrencekraft samtidig med, at vi omstiller.

Men det er ikke sandt, særligt ikke når det gælder vores fødevarer.

I virkeligheden er både forbrugere, detailhandel, landmænd og politikere nødt til at erkende, at vi ikke kan redde kloden til udsalgspris.

MAN SKULLE TRO PÅ DEBATTEN, AT LANDBRUGETS OMSTILLING OG KLIMAKONSEKVENSER STÅR OG FALDER MED EN CO2-AFGIFT TIL LANDBRUGET

Så var *'Debatten'* der igen. Igen om et brandaktuelt emne. Igen i en stil, der mest minder om en stresset version af en gladiatorkamp. Igen uden at nå nogen konklusioner: Er CO2 afgift (model 1, 2 og 3) en god ide eller en dårlig? Og: Er CO2-afgifter overhovedet tilstrækkeligt? Eller er det noget helt andet der skal til?

Af Niels Aagaard, fmd. Det Fælles Bedste

Som altid er deltagerne delt op i to overskuelige blokke. Rød og Blå stue. Dem der er for afgifter. Mod dem der er imod. Det skal være overskueligt. Og TV skal skabe politiske konfrontationer – det giver gode seertal. Alting er som altid pakket ind i superkorte replikskifter fra begge sider og det hele er rørt sammen i spidsformulerede standpunkter, der egner sig bedre til at skærpe konflikter end at skabe løsninger. Målet er ikke løsninger. Målet er gode politiske konfrontationer.

Det er underholdning. Prime time. Om klima- og biodiversitetskrisen og vores egen fremtid. Overlever vi?

Tja -, det umiddelbare svar må være, at hvis vi skal overleve, så skal vi nok begynde at tage den slags problemstillinger op på en helt anden og langt mere seriøs måde. En måde hvor vi inddrager viden og fakta i alle debatter, så de ting, vi når frem til er baseret på viden, og ikke på tilfældige populistiske standpunkter hos uvidende og folkekære, men ligeglade politikere. Som fx Inger Støjberg.

Debattens stressfaktor nummer et er tv-værten Clement Kjersgaard selv, der rutinemæssigt afbryder efter få sekunder og hakker alle indlæg over tæt ved pointen. Clement styrer slagets gang, som altid vidende om emnet - her CO2-afgiften - og de politiske positioner omkring den. Og som altid tilsyneladende uvidende om en række andre og dybere faktorer, som er langt vigtigere end i dette tilfælde CO2-afgiften, omend en sådan afgift er indlysende nødvendig.

Tænk hvis man i et sådant debatprogram begyndte at blive seriøs. Sådan for alvor seriøs. Man kunne fx inddrage klimavidenskaben om

vores klimamål og brugte dem til andet og mere end de generelle udtalelser, der er tid til, når vidende forskere fra Niels Bohr Instituttet eller en Mickey Gjerris får lov til at ytre sig i helt korte vendinger om kæmpeproblemer.

Man kunne fx bede klimavidenskaben om at analysere forskellige centrale politiske standpunkter. I dette tilfælde: standpunkter i forhold til landbrugets rolle i klimakrisen. Fx kunne man analysere disse standpunkter i forhold til Parisaftalen og den 1,5 graders mål. Og så kunne man spørge:

* Kan vi overhovedet overholde Parisaftalen uden fx CO2 afgifter til landbruget? Hvordan har højrefløjen i dansk politik tænkt sig at nå Parisaftalen, og hvad skal være landbrugets rolle i dét?
- Helt præcist og med klimatal på, ingen flyvske snakke om de stakkels travle landmænd.
- Hvad siger du, Inger Støjberg? Hvad siger Liberal Alliance og højrefløjens neoliberalister?

* Kan vi overhovedet overholde Parisaftalen, selv hvis vi anvender den mest vidtgående model af de tre modeller fra Svarrer udvalget, model 1, 2 eller 3? Er det tilstrækkeligt? - Hvad siger SVM regeringen? Hvad siger klimavidenskaben, når man regner efter? Hvad siger Klimarådet?

* Hvad skal der egentlig til, hvis vi skal overholde Parisaftalens mål om max 1,5 grader opvarmning? -
Lad os høre Klimavidenskaben og eksperter med forstand på klima og landbrug. Hvad mener Alternativet og Enhedslisten om det?

Tænk hvis TV i stedet for gladiatorkampe for åben mikrofon, bad politikerne om at sætte sig ned og stille og roligt få lavet beregninger på deres holdninger og standpunkter **sammen** med klimavidenskaben? Vi har tallene til at gøre det. Og der ville komme nogle sigende resultater ud af det.

Højrefløjen ville skulle svare på, hvordan de vil klare et oversvømmet landbrug udsat for ekstremt vejr allerede fra starten af 2030'erne. For det bliver med sikkerhed resultatet af ikke at gøre noget.

De kunne også meget passende konfronteres med spørgsmålet om, *hvorhen* danske borgere skal flygte fra midt 2030'erne, når vores land udsættes for resultaterne af klodens *Tipping Points*, der er overskredet, fordi ingen lande - selv ikke de rigeste som Danmark - handler på klimakrisen.

– Vil der stadig være plads til Skattelempelser for de allerrigeste i den situation?

Hvad skulle så holde Inger Støjberg og højrefløjens politisk i live? De ville jo blive klædt af til skindet.

Problemstillingen "landbruget og klimaet" er for alvorlig til at lave underholdning ud af det. Og selvom Clement sikkert selv mener, at han er stærkt på vej til at blive seriøs, så synes jeg i al beskedenhed, at hans måde at behandle vigtige emner på, fortæller noget andet.

CO2 AFGIFTEN bliver stillet op, som om det rummer selve løsningen på landbrugets andel af klimakrisen. Som om det er altafgørende. Men der er mange andre, og betydeligt vigtigere redskaber til at nå et landbrug der overholder de planetære grænser. Det gælder eksempelvis:

DYRKNINGSFORMER
Hvis vi omstiller til andre dyrkningsformer – til regenerative jordbrug og permakulturlandbrug - i stedet for industrielt kemisk landbrug kan vi både lagre CO2 i stedet for at udlede den og vi kan fremme biodiversiteten, opbygge mulden og passe på drikkevandet.
Jeg tænker om Clement ikke har opdaget den nye landbrugsbevægelse, der er på vej også her i Danmark, og som siger: Vi skal dyrke på nye måder, så vi genopbygger naturen.

KØD ELLER PLANTER
Landbruget har 43 mio. grise, 120 mio. høns og 1,5 mio. kvæg. Bruger 61% af vores land, heraf 80% til at dyrke foder. Det er mange gange mere effektivt at dyrke planter til føde fremfor planter til

foder, som først skal igennem dyr, før det bliver mad til mennesker.
Vi kan dyrke den samme mængde mad på 1/10 af den plads landbruget bruger i dag. Og samtidig vil vi kunne reducere landbrugets klimaandel fra 34% i 2023 til tæt på nul, hvis vi dyrker regenerativt.
Hvorfor skød Clement den diskussion til hjørne, da Niels Bohr Instituttets repræsentant startede på den?

MARKEDSØKONOMI ELLER EN ØKONOMI INDEN FOR KLODENS GRÆNSER

Vi har en økonomi, hvor det er indbygget, at man IKKE tager hensyn til klima, miljø, biodiversitet og natur. Der er ét mål med al produktion: Størst muligt overskud målt i penge.
Markedsøkonomien har betydet: At 1950'ernes mange landbrug er blevet til få, som til gengæld er enormt store og ejes af ganske få. Traktorer, maskiner, gmo, industri og kemi styrer landbruget. Dyrevelfærd er der ikke tid og råd til. Maden og vandet forgiftes rutinemæssigt. Landbruget er i gæld og producerer mad til verdensmarkedet i stedet for til danske forbrugere. Bønderne mister indflydelse på produktion, mens stadig større firmaer overtager kontrollen med og ejerskabet til jorden.
Vi er nødt til at skabe en økonomi, der holder sig inden for klodens grænser - ***en Madens Doughnutøkonomi.***

Du kan læse Det Fælles Bedstes forslag til National Handlingsplan for Mad her https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2024/01/DEN-NATIONALE-HANDLINGSPLAN_13.pdf.

Bliv medlem af Det Fælles Bedste

Hvad får du ud af at være medlem af Det Fælles Bedste? - Det korte svar For omstilling, fællesskab, håb.

Vi er i færd med at skabe en bred borgerbevægelse, der skaber omstilling gennem handlinger sammen i lokale og landsdækkende fællesskaber.
Som medlem er du med til at forme fremtiden. I Det Fælles Bedste handler og nytænker vi året rundt, for at skabe en fremtid, der er mulig og værd at leve i. Og du kan være med!

Som medlem støtter du vores arbejde!
Det koster fra 200 kr./ år. Samlet bliver vi en bevægelse, der formår at gennemføre de nødvendige omstillinger, også i Folketing og byråd. Men det haster!

Som medlem bliver du en del af et politisk udviklende, handlende og aktivistisk miljø. Få netværk, ideer, sparring, erfaringer, viden. Få nyhedsbreve med jævnlige opdateringer om omstillingen.
Du kan **forme og deltage i projekter**. Har du en god idé til et projekt eller initiativ? Hjælp os med at skabe kontakt til mange områder af samfundet og udbrede samarbejdet om den grønne omstilling.

Vi har løsningerne. Det handler om mod. Om at samles. Få rejst foreninger og skabt handlinger!

Dette er en opfordring til dig, til din forening og dine netværk om at blive medlem af Det Fælles Bedste. Vi er i gang med at skabe en bred politisk borgerbevægelse, som kan starte omstillingen til et bæredygtigt samfund. **Vær med!**

- Bliv medlem her.
- Læs vores grundlag her.
- Følg vores daglige facebook her.
- Få et over blik over ***"Hvad vi laver"***, vores *"Strategi for en fremtid der er værd at leve i"* og vores politik ift. de vigtigste områder her.

Grønne hilsner!
Det Fælles Bedste